

for ikke at være af nogen stor Betydning. Loven angaaende det private Fæstegods, som her er bleven vedtaget, er jo, som de Herrer bekiendte og som ogsaa er bleven sagt, nu samlet med sine Fædre. Det var en Skjæbne, som var forudseet, og derfor søger man nu igjennem den foreliggende Lov at opnaae Noget. Naar man ikke kan opnaae det Hele, saa søger man jo at opnaae Noget. Hvis altsaa Loven om det private Fæstegods igjen skulde blive indbragt her i Tinget, da forekommer det mig, at den ærede Taler's Bemærkning kunde have nogen Betydning, men derimod kan den nu ikke have nogen Betydning; det nærværende Lovforslag maa betragtes i og for sig med Hensyn til dets Beskæmmelse, om det er hensigtsmæssigt eller ikke, og alle Forslagsstillerne have været enige i, at man baade maatte have Stiftelsernes Lærd for Die som Stiftelser, der ikke kunne søge de Fordele, som en privat Mand kan søge med sin Kapital, og ogsaa Fæsternes. Jeg troer, at der er taget alle de Hensyn, som der i saa Henseende kunne forlanges, og jeg er overbevist om, at man ikke paa Stiftelsernes Vegne vil kunne stille yderligere Fordringer.

Fischer: Jeg troer, at den ærede sidste Taler dog omtrent har forstaaet Hensigten med mit Spørgsmaal, som gik ud paa at erfare, om de ærede Forslagsstillere ved nu at indbringe dette Forslag have troet at maatte slaae ind paa en ny Vej med Hensyn til Fæstes Overgang til Selveiendom. Det er et Spørgsmaal, som jeg ikke troer, at man kan sige ligger udenfor denne Sags almindelige Behandling, og det forekommer mig ogsaa, at den sidste ærede Taler i Slutningen af sit Foredrag temmelig tydeligt svarede derpaa. Hvad Forandringen fra Selveiendom og Arvesæfte med en fast staaende Canon angaaer, saa troer jeg ikke det kan nægtes, at det er en vigtig Forandring, thi Sælgeren beholder jo Herlighedsretten endnu over Eiendommen, naar han eier den faststaaende Canon, og Eiendommen tages altsaa ikke saa ligefrem fra ham. Han bliver ikke nødt til aldeles at afhænde den, naar han kun sælger til Arvesæfte, som naar han maa sælge til fri Eiendom. Hvad

det andet Punkt, som jeg tillod mig at berøre, angaaer, saa forekommer det mig, at den ærede Rigsdagsmand ikke ganske maa have forstaaet min Mening. Jeg mener, at det maa være klart, at det er mindre gunstige Vilkaar, der bydes Fæsteren, naar han inden et Aar skal bestemme sig og sige enten Ja eller Nei, efterat der er opstillet Betingelser for ham, end naar han selv faaer Nei til at begjære sin Gaard til Selveiendom, og derefter Taxationen foretages med Frihed for ham til derefter at bestemme sig, om han saa vil overtage den eller ikke. Det Sidste forekommer mig uomtvistelig at være gunstigere end det Første.

Fischer: Det kan ikke falde mig ind her, hvortil jeg ogsaa vil ansee mig uberettiget, at gaae ind paa en gjennemgribende Sammenligning af de 2 Love, som her ere blevne omtalte; men jeg vil kun sige saameget, at for mig stiller den anden Fæstelov sig som nok saa fordeelagtig for Eierne som denne. Hvad Forslagsstillernes Mening i Fællesskab kan være med Hensyn til den anden Sag, det vil sige Lovgivningen for at afløse den anden Deel af Fæstegodsset, den, som bliver tilovers, naar dette er afløst, da maa jeg sige, at jeg ikke kender den; thi dette Spørgsmaal kan naturligvis ikke have foreligget til Behandling mellem Forslagsstillerne; derimod kender jeg min Mening og skal ikke skjule den, og det er den, at det første Dieblik, jeg seer en gunstig Leilighed dertil, saa gjør jeg paany et Forsøg med en Fæstelov, netop som den, man har prøvet paa at sætte tilside paa den Maade, man har gjort. Det er min Mening at gjøre Alt, hvad der staaer i min Magt, for at forfølge den samme Sag paa den samme Maade, indtil der fra Regjeringen eller andre Modstandere af Sagen gives et Lösningsevilkkaar, som kan blive endeligt og tydeligt; men saalænge man vedbliver at forsøge paa at forlange Afslag fra een Kant og ikke udtaler nogen bestemt Mening eller Villie fra den anden, saa er der kun en Maade at handle paa, og det er at blive ved med at stille Fordringerne netop, som de ere stillede. Fordringerne ere efter min Overtydning billige og i høi Grad gunstige for Godseieren og gunstigere i den anden Lov end i